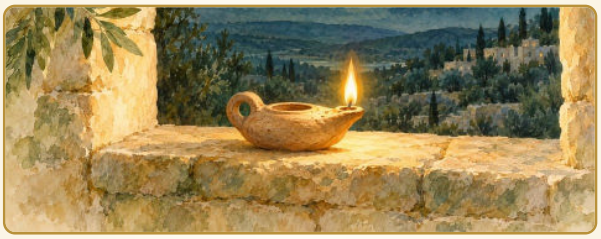
עבדות נאמנה

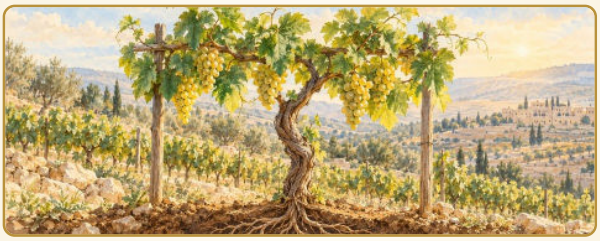
תחילת העבדות להשי"ת היא לקבל העבדות באמונה ובבחי' עבד, דהיינו הגם שאין לאדם שום השגה וטעם יעשה עבודתו, וזו היא עבדות נאמנה, משא"כ אם תולה העבדות בהשגת מדרגות ובהרגשת טעם אין זו עבדות נאמנה ואינה יכולה להתקיים.

נתיבות שלום, תולדות – "ואלה תולדות יצחק" (מביא מהבאר אברהם)

שאלה לדיון

מה ההבדל בין עבודה שתלויה בהרגשה לבין עבודה מתוך אמונה? מתי הרגשת זאת בעצמך?

קודם אמונה – ואחר כך תענוג

ע"כ צריך להתחיל בעבודת ה' באמונה, להאמין שהעבדות שנתן לו האדון ב"ה היא תיקון נפשו ועיקר חיותו אשר למען זה ירד לעולם כדי שיעבוד להשי"ת באמונה פשוטה בין אם מרגיש טעם ובין אם לאו. ואח"כ מרחם עליו השי"ת ונותן לו תענוג והשגה בעבדות, שזה הנקרא בחי' כריתת ברית.

נתיבות שלום, תולדות – "ואלה תולדות יצחק" (מביא מהבאר אברהם)

שאלה לדיון

מדוע לדעתך התענוג וההשגה באים רק אחרי העבודה באמונה פשוטה?

אהבה ויראה – יחד

אכן גם אחר שכבר זכה לתענוג בעבודה אין העבודה יכולה להתקיים בקביעות בדרך של תענוג והשגה, כיון שפעמים נוטלים מן האדם את התענוגים ואינו מרגיש כלום. ובכדי שתהיה העבודה בקביעות צריך האדם להחזיק בב' המדות, שיעבוד להשי"ת הן במדת אהבה והן במדה ההפכית – מדת היראה, שב' המדות יחדיו מהוים שלמות ועל שניהם יחדיו תכון העבודה בקביעות.

נתיבות שלום, תולדות – "ואלה תולדות יצחק" (מביא מהבאר אברהם)

שאלה לדיון

מה קורה לעבודה שנשענת רק על אהבה, או רק על יראה? איך משלבים את שתיהן?

תתן אמת ליעקב

וזו היתה מדתו של יעקב אבינו ע"ה מדת תפארת הכוללת אהבה ויראה, וע"כ היא נקראת מדת אמת, כמד"כ (מיכה ז) תתן אמת ליעקב, באשר היא מתקיימת לעד כדכתיב (משלי יב) שפת אמת תכון לעד, כי ב' המדות יחדיו הם אמת שמתקיימים לעד, משא"כ כל מדה בפני עצמה אינה יכולה להתקיים.

נתיבות שלום, תולדות – "ואלה תולדות יצחק" (מביא מהבאר אברהם)

שאלה לדיון

למה דווקא החיבור בין שתי המידות נקרא "אמת"?

הציטוטים מועתקים מלשון ספר נתיבות שלום (סריקת דפי הספר, דף המקורות של הרב יורם אליהו, מכון מאיר) · אותיות בסוגריים [ ] הושלמו במקום שהסריקה חתוכה · גזרו לאורך סימני החיתוך

אפילו אנחה אחת

דהנה באמת הקב"ה מקבל כל תפלה, כמ"ש כי אתה שומע תפלת כל פה, וצדיקים אמרו שאפילו אנחה של יהודי אינה הולכת לאיבוד. אכן מחמת הפגמים נהיים מסכים המבדילים בין יהודי להשי"ת, והמסכים המבדילים מעכבים התפלות.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מה מלמד אותנו שגם אנחה אחת אינה הולכת לאיבוד?

מחתרת מתחת למחיצת הברזל

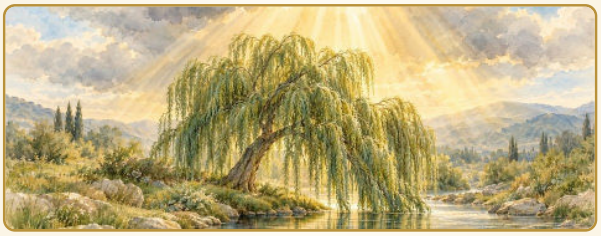
ומה יעשה האדם לבל ידח ח"ו מאת פני ה' בעת שמחיצה של ברזל מפסקת בינו לבין אביו שבשמים, לזה נתן הקב"ה העצה והדרך של מחתרת, כי תכלית רצונו ית' לבלתי ידח ממנו נדח, ולכך נתן ביהודי הכח לחתור מחתרת, שגם כאשר מחיצה של ברזל מפסקת בפניו עדיין יש לו עצה, שמחתרת אפשר לחתור גם מתחת למחיצה של ברזל.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מהי "מחיצה של ברזל" בחיים שלנו, ומה פירוש "לחתור מחתרת" מתחתיה?

ויכנע מאד

וזהו שנא' בו (שם) ויכנע מאד מלפני א' אבותיו ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו, שידע שאינו ראוי שתקובל תשובתו אחרי רוב חטאיו, רק ויכנע מאד, נכנע לגמרי לפני הקב"ה, ויעתר לו, הקב"ה חתר לו חתירה למעלה מן הטבע כדי למלא בקשתו ולעזור לו לקבלו בתשובה, אף שלא היה ראוי לחתירה מפני רוב חטאיו רק בזכות ויכנע מאד.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מה כוחה של הכנעה שלמה, גם כשאדם מרגיש שאינו ראוי?

חלק אלוק ממעל

כיון שיהודי הוא חלק א' ממעל, יש בכוחו תקיפות עלאית. להפציר ולהתעצם בתפלה עדי יחוס עליו ה'. ואפילו כאשר מחיצה של ברזל מפסקת בפניו ואין שום דרך ועצה להבקיעה, ע"י שמתאזר באמונה ובטחון כי חלק ה' עמו, הריהו מסוגל לחתור מחתרת מעבר לכל המחיצות.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

איך הידיעה "כי חלק ה' עמו" נותנת כוח להתעצם בתפילה?

הציטוטים מועתקים מלשון ספר נתיבות שלום (סריקת דפי הספר, דף המקורות של הרב יורם אליהו, מכון מאיר) · אותיות בסוגריים [ ] הושלמו במקום שהסריקה חתוכה · גזרו לאורך סימני החיתוך

למעלה מכל סדר

וענין זה נכלל במד"א בתורת אבות פרשת ויצא, שיש סדר הנהגה טבעי בבחי' סלם מצב ארצה, שסדר ההנהגה הזה נקבע בר"ה, ויש הנהגה עליונה של והנה ה' נצב עליו, שהוא למעלה מכל סדר. וזהו בחי' מחתרת, שאפילו בעת שיהודי מרגיש שמחיצה של ברזל עומדת בפניו וע"פ טבע אין לו שום דרך ועצה, עצתו שיעשה בחי' מחתרת...

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מה ההבדל בין "סלם מצב ארצה" לבין "והנה ה' נצב עליו"?

לבן מלכים שהיה חותר

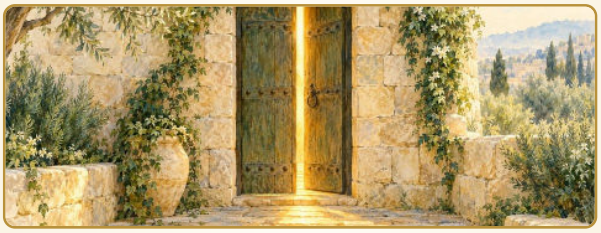
וזהו גם ענין המשל המובא במדרש לבן מלכים שהיה חותר על אביו ליטול ליטרא של זהב, שיודע הוא כי ע"פ הסדר המקובל אי אפשר לתת לו ליטרא של זהב מחוץ לחשבון, אך מאידך יודע הוא שאביו המלך אוהב אותו... ע"כ הוא עושה חתירה מבחוץ, כי בגלוי א"א למלא מבוקשו רק בסתר, וכן המלך היה חותר מבפנים, כי גם הוא רוצה לתת לבנו...

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מה מלמד אותנו המשל שגם המלך "חותר מבפנים"?

יצחק פתח פתח

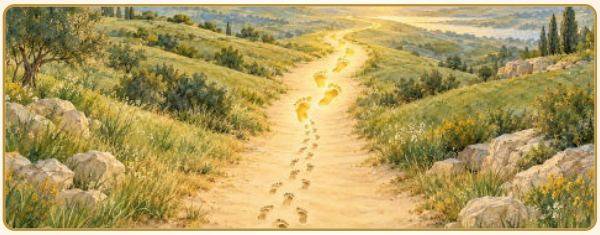
ובזה פתח יצחק פתח לכל יהודי, שיש אשר יהודי יכול לפעול מבוקשו ע"י תפלה, אך יש פעמים שאי אפשר לפעול בתפלה רק ע"י חתירה, כאשר זקוקים לישועה שהיא לגמרי למעלה מן הטבע, אז ישנו הדרך של מחתרת, שאם יהודי מתאמץ וחותר, פותח לו הקב"ה כנגדו את כל השערים והפתחים, ויעתר לו ה'.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מה הפתח שפתח יצחק לכל יהודי, ומתי משתמשים בו?

פסיעות קטנות – פסיעות גדולות

משל לבן מלך שנשבה לבין הליסטים ונתרחק מאד מאביו המלך, וכאשר נתן אל לבו לשוב אל אביו נוכח שבפסיעותיו הקטנות לעולם לא יוכל לעשות את הדרך הארוכה אל אביו המלך. ואמר לו המלך, שובה אלי בפסיעותיך הקטנות ואשובה אליך בפסיעותי הגדולות עד שנפגש יחדיו. הבי' בזה דכל עוד שאינו שב בפסיעותיו הקטנות, היינו שאינו מתאמץ לחתור מבחוץ, אז אין הקב"ה חותר מבפנים.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'" (בשם מרן הס"ק מלכוביץ')

שאלה לדיון

מהי "פסיעה קטנה" אחת שאני יכול/ה לעשות היום?

הפשפש הקטן

אבל זה שעובד מאהבה; חייו אינם חיים כאשר אינו מרואי פני המלך, ואיך ישלים עם זה שאינו מרגיש כלל את השי"ת ואינו מרגיש קרבתו ית'... והריהו דוחק את עצמו בכל הכחות, ומתעצם בתביעתו ומשאלתו, ומצער את גופו, שענינו התנתקות מהענינים הגופניים, ועי"ז הוא יוצא למישרים לקבל פני המלך. כי זהו הרצון העליון, פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם...

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'" (על משל התנא דבי אליהו)

שאלה לדיון

מה ההבדל בין מי שעומד בחוץ לבין מי שדוחק עצמו להיכנס בפשפש?

למעלה מן הטבע

כי הקב"ה ברא את כל המציאות של עם ישראל למעלה מן הטבע, אברהם הוליד את יצחק למעלה מן הטבע, ויצחק הוליד את יעקב למעלה מן הטבע, שכל ההתהוות של עם ישראל היא למעלה מן הטבע, להודיע שכל ההנהגה של הקב"ה עם ישראל היא הנהגה על טבעית... שגם בעת שאי אפשר למלאות מבוקשו בדרך הטבע, יש ליהודי דרך למעלה מן הטבע ע"י חתירה, מכח הפתח שפתחו האבות הק'.

נתיבות שלום, תולדות – "ויעתר יצחק לה'"

שאלה לדיון

מה משמעות הדבר שהתהוות עם ישראל כולה למעלה מן הטבע?

המחשבות נקראים בנים

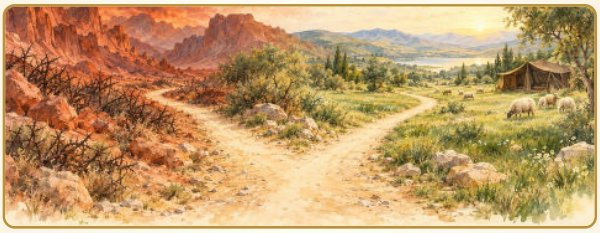
דהנה המחשבות נקראים בנים, וזהו ענין ויתרוצצו הבנים, ששני סוגי מחשבות התרוצצו בקרבה, מחשבות קדושות ומחשבות טמאות... ותלך לדרוש את ה' ויאמר ה' לה שני גויים בבטנך, פי' אין זה בן אחד שהטוב והרע מעורבים בו, אלא שני גויים בבטנך, אחד שכולו ממקור הטוב ושני שכולו ממקור הרע, ובזה נחה דעתה.

נתיבות שלום, תולדות – "ויתרוצצו הבנים בקרבה"

שאלה לדיון

מדוע נחה דעתה של רבקה כששמעה ש"שני גויים בבטנך"?

ורב יעבוד צעיר

ומרומז בזה ע"ד העבודה, דשני הגויים הם שני היצרים שיש באדם, יצר הטוב ויצר הרע, שכך קבע הקב"ה את סדר העולם שתהיה מלחמה תמידית בין יצר הטוב ליצר הרע, והתכלית היא כאומרו ורב יעבוד צעיר, רב הוא היצה"ר שבא הראשון... ואילו היצ"ט נקרא צעיר שמגיע אליו אח"כ בהיותו בן י"ג שנה כשנכנס לשנתו הי"ד.

נתיבות שלום, תולדות – "ויתרוצצו הבנים בקרבה"

שאלה לדיון

למה יצר הרע נקרא "רב" ויצר הטוב "צעיר"?

עק"ב – קדש עצמך במותר

כדאיתא בספה"ק דעק"ב ר"ת ק'דש ע'צמך ב'מותר, וזהו וידו אוחזת בעק"ב עשו, שבענין זה של קדש עצמך במותר מתנהלת המלחמה העיקרית בין יעקב לעשו... דאם בעניני איסור מתירא האדם לעבור עליהם מפני העונש ומפני השכר, אבל עניני היתר הריהם בלתי לה' לבדו.

נתיבות שלום, תולדות – "ויתרוצצו הבנים בקרבה"

שאלה לדיון

מה מיוחד בבחירה לוותר על דבר מותר – רק משום רצון ה'?

הנצחון הסופי

ונכלל בזה דאף שלכאורה עדיף כוחו של יצה"ר דהוא ראשון שמיד עם לידת האדם לפתח חטאת רובץ, אעפ"כ ורב יעבוד צעיר, כחו של הטוב הוא יותר חזק, שהמלחמה היא אמנם קשה ביותר אבל הנצחון הסופי הוא בידו של יהודי, שאם מקדש עצמו במותר מכניע בזה את כח הרע המושרש בו מיום היולדו.

נתיבות שלום, תולדות – "ויתרוצצו הבנים בקרבה"

שאלה לדיון

איך הידיעה שהנצחון הסופי בידינו משנה את הדרך שבה נלחמים?

ואהבך

אכן פי' והיה עק"ב תשמעון הוא ג"כ שמקדש עצמו במותר, והיות שהוא עושה זאת רק מתוך אהבת ה' ולא מחמת שום מגיעים אחרים שהרי אין ע"ז שכר ועונש, הרי מדה כנגד מדה, הקב"ה נותן לו אהבתו ואהבך... כאשר יהודי מוסר להשי"ת מעצמו, מהדברים שנפשו מחמדתן, ולא מחמת העונש אלא מפני שכך רצונו ית', אז על כל פשעים תכסה אהבה, וזוכה לואהבך, ומובטח לו שרב יעבוד צעיר.

נתיבות שלום, תולדות – "ויתרוצצו הבנים בקרבה"

שאלה לדיון

מה הקשר בין ויתור מאהבה לבין "ואהבך" – מידה כנגד מידה?

התפקיד כל החיים

וכך זה כל ימי חייו של יהודי, בבחינ[ת] ויתרוצצו הבנים בקרבה, ויש שגם לאחר עשרו[ת] שנים שעובד להשי"ת שוב עומד האדם בפני מצ[ב] של ויתרוצצו הבנים בקרבה... אלא תכלי[ת] רצון ה' היא שיהודי ילחם כל ימיו להכניע את הר[ע] תחת הטוב, שרב יעבוד צעיר, ותמיד תהיה יד[ו] אוחזת בעקב עשו, זהו התפקיד כל החיים וזה[י] תכלית כל התורה.

נתיבות שלום, תולדות – "ויתרוצצו הבנים בקרבה"

שאלה לדיון

איך אפשר לא ליפול ברוחנו כשהמאבק חוזר גם אחרי שנים?

הציטוטים מועתקים מלשון ספר נתיבות שלום (סריקת דפי הספר, דף המקורות של הרב יורם אליהו, מכון מאיר) · אותיות בסוגריים [ ] הושלמו במקום שהסריקה חתוכה · גזרו לאורך סימני החיתוך